

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av konkurrenslagen

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av konkurrenslagen (RP 76/2017 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för utlåtande till ekonomiutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Virve Haapajärvi, arbets- och näringsministeriet
- regeringsråd Riitta-Maija Jouttimäki, social- och hälsovårdsministeriet
- konsultativ tjänsteman Kirsi Talonen, social- och hälsovårdsministeriet
- generaldirektör Juhani Jokinen, Konkurrens- och konsumentverket
- direktör Mikael Forss, Folkpensionsanstalten
- ledande expert Aino Närkki, Hyvinvointialan liitto ry
- näringschef Susanna Kallama, Företagarna i Finland rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- finansministeriet
- Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- Finlands Kommunförbund
- Läkarföretagen rf.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Regeringen föreslår att konkurrenslagen (948/2011) kompletteras. Kontrollen och tillsynen över företagsförvärv inom social- och hälsoområdet intensifieras tillfälligt innan reformen av social- och hälsovården (nedan kallad vård- och landskapsreformen) träder i kraft. Konkurrenslagen får en ny paragraf. Den föreskriver bland annat att bestämmelserna om tillsyn över företagsförvärv tillämpas, oberoende av de omsättningsgränser, på alla företagsförvärv där minst en av parterna i företagsförvärvet för sina kunder producerar social- eller hälsojänster alternativt laboratorie-

Utlåtande ShUU 7/2017 rd

tjänster eller diagnostiska utbildningstjänster i anslutning till hälsotjänster i Finland. Propositionen innebär inga utvidgade befogenheter att intervenera vid eller förbjuda företagsförvärv.

Centralisering har varit en tydlig trend bland företagen inom social- och hälsoområdet på 2000-talet, visar en rapport från Konkurrens- och konsumentverket. Det finns många faktorer som medverkar till marknadskoncentrationen, både nationella och internationella trender. Centraliserings-trenden antas fortgå.

Det är enligt utskottet viktigt att företagsförvärv inom social- och hälsovårdsområdet innan vård- och landskapsreformen träder i kraft kan granskas av Konkurrens- och konsumentverket. Med utvidgad anmälningsplikt går det att oberoende av de omsättningsgränser intervenera vid företagsförvärv inom social- och hälsoområdet. Det i sin tur medverkar till bättre marknadsfunktion, vilket är ett villkor för den kommande reformen.

Utskottet menar att det förenklade anmälningsförfarandet är befogat med avseende på den föreslagna verkställighetsmodellen. Det är viktigt att de nya bestämmelserna ger upphov till så små kostnader som möjligt och att anmälningsförfarandet inte blir för tungrovt för företagen. De små företagen är många inom social- och hälsovårdsområdet och anmälningsplikten har avgränsats så att den inte gäller de minsta företagen. Därmed berörs ungefär tio procent av företagen av anmälningsplikten. På så sätt kommer de mindre företagen undan den administrativa bördan. Också företagsförvärv där stora företag köper upp små är undantagna anmälningsplikten. Den typen av företagsförvärv kan dock spela en avgörande roll för marknadsutvecklingen och de eftersträlvade konkurrens effekterna, menar utskottet.

Anmälningsplikten i sig hindrar inte marknadskoncentration eller osunda fenomen i konkurrensens kölvatten. Därför finns det anledning att vid beredningen av valfrihetsbestämmelserna i vård- och landskapsreformen göra en bedömning av om de föreslagna reglerna är adekvata i ett tillsynsperspektiv eller om det behövs andra lagstiftningsmedel för att stödja framväxten av en fungerande marknad. I efterskott är det svårt att rätta till koncentration som är till skada för marknadsfunktionen, och tillräckligt omfattande åtgärder måste därför vidtas redan i förväg.

Vidare anser utskottet det viktigt att lagen tillåter tillräckligt lång handläggningstid för anmälningarna och att man vid verkställigheten ser till att det finns nödvändiga resurser.

Utskottet föreslår att lagen ändras eftersom propositionen med förslag till lag om produktion av social- och hälsotjänster (RP 52/2017 rd) fortfarande behandlas i riksdagen och regeringen vid sina överläggningar den 5 juli 2017 bestämde att vård- och landskapsreformen ska träda i kraft den 1 januari 2020.

Utskottets ändringsförslag

22 a §. Tillämpningsområde i fråga om social-och hälsotjänster

I detaljmotiven till 22 a § 1 mom. definieras företag som producerar social- och hälsotjänster på samma sätt som i 3 § i förslaget till lag om produktion av social- och hälsotjänster (RP 52/2017 rd). I förslaget avgränsas tillämpningsområdet i överensstämmelse med 2 § i det lagförslaget. I

Utlåtande ShUU 7/2017 rd

och med att lagförslaget anknuter till vård- och landskapsreformen och därför ännu inte har trätt i kraft, måste definitionen i dagsläget följa gällande lagstiftning. Avgränsningen bör ingå i lagen eftersom definitionen har samband med vilka företag ändringen av konkurrenslagen ska tillämpas på. Utskottet föreslår att 22 a § 1 mom. preciseras på följande sätt:

Bestämmelserna om tillsyn över företagsförvärv tillämpas, oberoende av de omsättningsgränser som anges i 22 §, på alla företagsförvärv där minst en av parterna i företagsförväret för sina kunder producerar social- eller hälso-tjänster eller laboratorietjänster eller diagnostiska utbildningstjänster i anslutning till hälso-tjänsterna i Finland **som avses i socialvårdslagen (1301/2014) eller i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990)**. Bestämmelserna tillämpas dock inte på företag som producerar tjänster som avses i 14 § 1 mom. 14 punkten eller 19 § 3 mom. i socialvårdslagen.

Vidare anser utskottet att 22 a § 2 mom. 2 punkten eller motiven till punkten bör preciseras för att det inte ska uppstå oklarhet kring vad som avses med att bedriva verksamhet i namn av ett företag eller en företagsgrupp. Annars kan det hända att målen med bestämmelserna kan kringgåås med hjälp av undantaget.

Ikraftträdandebestämmelsen

Fristen för tillämpningen är kopplad till den tidpunkt när vård- och landskapsreformen träder i kraft. Regeringen har skjutit upp tidpunkten med ett år. Följaktligen föreslår utskottet att lagen ska tillämpas på företagsförvärv som har genomförts den dag då lagen träder i kraft eller därefter, men dock före den 1 januari 2020.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagen tillämpas på företagsförvärv som har genomförts den dag då lagen träder i kraft eller därefter, men dock före den 1 januari 2020.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottet anför

att ekonomiutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Utlåtande ShUU 7/2017 rd

Helsingfors 15.9.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Sanna Lauslahti saml
medlem Anne Louhelainen blåa
medlem Ulla Parviainen cent
medlem Sari Raassina saml
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Vesa-Matti Saarakkala blåa
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent.

Sekreterare var

utskottsråd Päivi Salo.

Utlåtande ShUU 7/2017 rd

Avvikande mening 1

Motivering

I propositionen föreslår (RP 76/2017 rd) regeringen en ny tidsbegränsad paragraf i konkurrenslagen. Den föreskriver att bestämmelserna om tillsyn över företagsförvärv tillämpas, oberoende av de omsättningsgränser, på alla företagsförvärv där minst en av parterna i företagsförvärvet för sina kunder producerar social- eller hälso- eller hälsoalternativt laboratorietjänster eller diagnostiska utbildningstjänster i anslutning till hälso- eller hälsoalternativt laboratorietjänster eller diagnostiska utbildningstjänster i Finland. Denna utvidgade anmälningsplikt ska emellertid inte gälla de minsta företagen inom området eller företagsförvärv vars alla parter bedriver verksamhet i namn av ett företag eller en företagsgrupp som producerar social- och hälso- eller hälsoalternativt laboratorietjänster eller diagnostiska utbildningstjänster i anslutning till hälso- eller hälsoalternativt laboratorietjänster eller diagnostiska utbildningstjänster i Finland. Vidare gäller undantaget företagsförvärv där föremålet för förvärvet, den överlåtande sammanslutningen eller den överlåtande stiftelsen eller ett samföretag som ska grundas inte opererar på den finländska marknaden för social- eller hälso- eller hälsoalternativt laboratorietjänster eller diagnostiska utbildningstjänster i anslutning till hälso- eller hälsoalternativt laboratorietjänster eller diagnostiska utbildningstjänster i Finland, eller på en marknad som har nära anknytning till dessa.

Vi i Sannfinländarnas utskottsgrupp ser konkurrens och företagsförvärv som något positivt. Trots det tycker vi att det är mycket oroväckande att företagsförvärv där stora företag köper upp små är undantagna anmälningsplikten.

T utlåtandet säger utskottet att det vid beredningen av valfrihetsbestämmelserna i vård- och landskapsreformen finns anledning att göra en bedömning av om de föreslagna reglerna är adekvata i ett tillsynsperspektiv eller om det behövs andra lagstiftningsmedel för att stödja framväxten av en fungerande marknad. Ändå konstaterar utskottet att det i efterskott är svårt att rätta till koncentration som är till skada för marknadsfunktionen, och tillräckligt omfattande åtgärder måste därför vidtas redan i förväg.

Vi ser oss tvungna att lämna en avvikande mening eftersom vi anser att utlåtandet inte är tillfredsställande vad gäller eventuella konsekvenser av lagförslaget. Propositionen ingår i vårdreformen, och de ogynnsamma effekter som vi lyfter fram måste beaktas.

Dessutom tolkar vi läget så att utskottet understryker vikten av att minska den administrativa bördan för mindre företag. Det är positivt, tycker vi. Ändå går utskottet inte närmare in på vad det innebär att anmälningsplikten inte berör företagsförvärv där stora företag köper upp små. Den typen av företagsförvärv kan dock spela en angörande roll för marknadsutvecklingen och de eftersträlvade konkurrenseffekterna, säger utskottet. Vi i Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att de spelar en avgörande roll.

Enligt vår mening är det mycket problematiskt att utlåandet är så här inkonsekvent. Det är inte utan att man frågar sig om utskottet på det här sättet vill vilseleda och gömma undan de egentliga målen med propositionen, som är betydligt svårare att godta.

Utlåtande ShUU 7/2017 rd

Avvikande mening

Jag föreslår

att ekonomiutskottet beaktar det som sägs ovan och ändrar lagförslaget så att också företagsförvärv där stora företag köper upp små berörs av anmälningssplikten.

Helsingfors 15.9.2017

Arja Juvonen saf